

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

Any 1.^{er}

Tortosa, 31 Desembre de 1899

Núm. 5

DERROCAMENT

EN PROJECTE DE LA

Creu de terme de La Galera

NOSTRA PROTESTA

Una de les coses que més respecte y veneració ha causat sempre a tots els pobles, ha sigut, sense cap dupte, la conservació y restauració de les *Creus de terme*, puig elles son en mitj de tot, lo testimoni de la fé de nostres antepassats y 'l nunci que pregonen l' art y la historia del mateix poble que les construhia. Per les pedres antigües se sap clarament la grandesa y grau de prosperitat d' aquelles poblacions que, en virtut de la forsa lley de la centralisació, han quedat arraconades y abandonades al impuls de sa propia activitat.

Totes aquestes consideracions deuen tindres en compte quan se tracta de desenterrar, remóurer ó soterrar, monuments grans ó senzills que per sa importancia arqueológica han deixat d' esser propietat del comú pera passar a la historia.

Nostres millors guerrers al conquistar un poble aixecaven en son terme aquestos monuments, verdaderes atalayas de sas victorias, y allí, al peu dels mateixos, els vehins invocaven a Deu. Tots aquestos recorts se consideren sagrats y baix aquest punt de vista aném a treballar en benefici d' un dels més hermosos de nostra comarca.

L' Ajuntament de La Galera ha acordat, segons tenim entés, l' enderrocament d' una maravillosa Creu de pedra, d' estil gotich florit, que desd' el segle XV s' aixeca al cap de la vila. No es que 'l citat monument estigue esberlat, no, molt al contrari; avuy com abans conserva son garbo primorós y característich, y con mou, com sempre, al transeunt que prega 'l peu de sos esglahons.

Arrogant y majestuosa estén sos brassos ensenyant lo camí de la pietat divina, y recordant llurs tradicions, conserva en sas negroses pedres les

senyals marcades en lo trascurs de cinch segles, quals generacions li prestaren cult solemne y carinyosa veneració.

¿S' autorisará son derrocament?

Nosaltres creyém que no; y abans de consentirho cridém l' atenció de les persones il·lustrades a fi d' impedir que baix qualsevol pretexte de conveniencia particular, d' un cop de pic s' arranqui de son lloch sagrat un monument que tantissims anys respectaren els temps més rúfols, en sas fortes mestralades y tempestats esferehidores.

Pera evitarho, acudim respectuosament y plens de bon zel al Ilm. senyor Bisbe de Tortosa, en la confiança de que s' oposará obertament a n' aqueixa profanació; després, a la Junta provincial de monuments; y per últim, a la Real Academia de Belles Arts de San Fernando, pera que junts ó separats, procurin que 'l Sr. Ministre de Foment mani al Sr. Gobernador Civil que prengui part en aquest important assumpto a fi d' evitar que 's compleixca un acort contrari a la fé, a la historia y al sentiment artístich.

Entristeix, verament, que 'n les boquejades del segle de les llums y del progrés se vullga convertir en runas lo mirall de nostres arts liberals, tan cuydadosament conservades per totes les nacions cultes d' Europa.

Francesch Mestre Noé.

Tortosa, 30 Desembre 1899.

Lo parlamentarisme va morint

¡Apa, noys, trieu y remeneu! ¡Qui vulgui comprar polítichs de primera fila que s' acosti aquí!

Quan en Silvela va arribar (tots sabem com) a l' últim esglahó de la política pera poderse asseure al *sillón presidencial*, casi tothom creya que compliria tot quant avia promés durant lo temps que 's va passejar per entre 'ls rotllos dels del *montón*.

¡Regeneració! ¡Economies! ¡Administració! ¡Pitos, flautes y clarinets!... Tot aixó cridava ab tota la boca aquell

home que volía arribar al cim de sos ideals pera desd' allí dirli al poble: «No tireu empentas que ara ja estich bé.»

¡Economies!... *Alante* noy; no cal que 'ns esforcem nosaltres en buscar ahont les feu; sols cal llegir *El Imparcial*, que es lo periódich més enemich que 'ls catalans tenim a Madrid, y en ell se veu com va cumplin les promeses lo senyor *florentino*.

Diu lo periódich de *más circulación* que 'l pressupost de Foment encara es pitjor que 'l de Marina. Que 'ls gastos de personal resulten aumentats y que s' hi conserven totes les mateixes rutines que abants.

De cada dia poden convencers més lo equivocats qu' están tots los que encara confien alguna cosa dels polítichs d' ofici pera la regeneració del agonisant Estat espanyol. Ells mateixos, ab los seus desacerts, se cuyden de que 'l poble que paga conegui 'ls seus defectes y que ja miri ab desconfiansa totes les promeses y componendes que *mayorias y minorias* pasten pera que 'l safreix nacional continuhi sen lo balanci de *los padres de la patria*.

Y per altra part, jo crech que 'ls hi hem d' estar agrahits perque ells mateixos, y sens adonarsen van portant gent cap al regionalisme, de tots los indrets de les comarques que veuhen en la política espanyola un *papu* tan gros que ni mirarse 'l volen.

¿Y cóm hem de fe cas ni creure res de lo que actualment representa la política espanyola si estém veyen tots els dies y a totes hores les contradiccions dels mateixos que haurien de donar llum?

Al Congrés hi ha gran cridoria: les minories defensen a *capa y espada* lo que proposa la majoria; se passen tres dies discutin la mateixa cosa y quan ja sembla que 'ls de baix han pogut convense als de dalt, a jutjar per la tranquil·litat que hi ha entre tots ells, 'ns resulta que *han conferenciado los jefes de las minorias con el Sr. Presidente del Consejo de Ministros*. O lo que 's igual: que han fet entre tots una pasterada.

Y es clá; com que aixó no 'ls fa

cap favor, los sap greu que s'escampi y arribi als oïts dels que 's riuen de totes les seves energies desplegadas inutilment, i y poch a poch aniran veyén ells mateixos qu' aixó del parlamentarisme ja va morint de velló, y que s' imposa pera salvar lo decaygut Estat espanyol, lo regoneixer lo poder regional.

Y respecte al moviment regionaliste, podém estar molt contents y satisfets de veure los progressos qu' aquest any ha fet, puig es segur que 'l catalanisme fa un balans ab molt de *superavit* en comparació de anys anteriors, y estém segürs que no quedarà aixís, porque cada dia surten nous companys a defensar la causa dels nostres drets.

Avant, donchs, y Deu fassi que l' any 1900 sigui 'l destinat per Ell a comensar a regir totes les Bases aprovades en la memorable Assamblea de Manresa, pera satisfacció nostra y salvació de la terra catalana, tan envejada y admirada fins dels nostres enemichs.

E. Cantero Hernandez.

Tortosa, 28 Desembre de 1899.

Consistori dels Jochs Florals DE BARCELONA

CONVOCATORIA PERA 'LS DEL ANY 1900

Als honorables poetas y prosadors de Catalunya y de tots los territoris ahont la nostra llengua es parlada ó coneguda, 'ls VII Mantenedors del Consistori dels Jochs Florals de Barcelona en l' any XLII de llur restauració, salut.

A fi de donar bon cumpliment á la honrosa comanda que 'l respectable Cos d' Adjunts nos feu lo día 31 del darrer Octubre, vos convidam á pendre part en los Jochs Florals d' enguany que, segons los Estatuts y bonas costums establertas, se regiran per lo següent

CARTELL:

Lo primer diumenge de Maig vinent, que s' escau esser enguany lo día primer, se celebrarà la poética festa, en la qual serán adjudicats als autors de las tres millors poesias que hi optin, los tres premis ordinarijs que ofereix cada any l' Excelentíssim Ajuntament de Barcelona, protector y ja de temps antinch aymador de la Gaya Ciencia, ó sian: la Englantina, la Viola y la Flor Natural, que corresponen als tres mots que forman lo lema de la Institució.

La Englantina d' or se donará al autor de la millor poesia sobre fets històrichs ó gestas gloriosas de Catalunya, ó be sobre usatjes y costums de nostra benvolguda terra, essent preferida en igualtat de mérit la escrita en forma narrativa de romans ó de llegenda.

De la Viola d' or y argent se 'n farà entrega al autor de la millor poesia lírica religiosa ó moral.

La Flor Natural, premi anomenat d' honor y cortesia, s' adjudicarà á la millor composició de vers sobre tema que 's deixa al bon gust y franch arbitre del autor.

Seguim la bella costum d' antinch establerta, 'l qui obtinga aquest premi deurá ferne present á la dama de sa elecció, la qual proclamada Reyna de la Festa entregarà tots los altres premis als qui guanyadors ne sian.

PREMIS EXTRAORDINARIS

Una copa artística que ofereix lo Consistori á la millor composició en prosa sobre tema y género literari que 's deixa al bon gust del autor.

Un premi que ofereix l' Il·lm. y Reverendíssim senyor Bisbe de Lleyda, á la millor composició en prosa ó en vers de carácter religiós.

Altre consistent en una ploma de plata que oferéix l' Il·lm. y Rvdm. senyor Bisbe de Tàmasso, Administrador Apostòlich de la Diócesis de Solsona, á la millor descripció històrica y artística del ex-convent de Bellpuig.

Altre que ofereix l' Il·lm. y Rvdm. senyor Bisbe de Mallorca á la millor composició sobre 'l tema següent: «Romanceret del Bto. Ramón Lull, de deu á quinze romancets que no passin gayre de cinquanta versos cada un, versant sobre 'ls passatjes més culminants de la vida del gran polígraf mallorquí.» Lo premi serà un aplech d' obras clàssicas escrites en catalá, aixó es, d' escriptors de las diverses regions ahont se parla nostra llengua, á elecció del Consistori.

Altre ofert, per l' Il·lm. y Rvdm. senyor Bisbe de Menorca, consistent en un objecte d' art, al autor del millor treball sobre 'l tema: «Orígens del Cristianisme en la illa de Menorca y fases perquè passá fins la invasió serrahíña.»

Altre ofert per l' Il·lm. y Rvdm. senyor Bisbe de Vich, al autor de la millor traducció en vers catalá y en ritme á propòsit pera esser cantat, del himne litúrgich que comensa: *Ave maris stella*, consistent lo premi en un objecte significatiu ó alusiu á la qualitat del tema.

Altre que ofereix la Junta Permanent de la *Unió Catalanista* y que consistirá en una joia alegòrica, al autor del millor «epísodi històrich de Catalunya, que, inspirantse en lo més ardent amor á la Patria, reuneixi á sa bona forma literaria la condició de poguer destinarse á la lectura popular.»

Altre de la *Associació popular regionalista*, consistent en un objecte d' art, al autor de la millor descripció en prosa baix lo següent tema: «Comparansa entre 'ls reynats de Jaume primer de la Confederació Catalana-Aragonesa y Felip segon de Castella.»

D' acort ab los Estatuts dels Jochs Florals, podrán concedirse además los premis, accésits y mencions honoríficas que 'l Consistori judici ben merescuts.

Totas las composicions deurán esser inéditas y escrites en antich ó modern catalá d' aquest Príncipepat, de Mallorca de Valencia ó del Rosselló.

Tots los travalls, rigurosament inédits ab lletra clara é inteligible, deurán esser remesos al Consistori, á son domicili, carrer dels Templaris, número 3, pis tercer, segona porta, abans del mitjdia del 15 de Mars vinent, junt cada hu ab un plech clós que contingui 'l nom del autor y dugui damunt escrit lo títol y lema de la composició.

No s' entregará 'l premi al autor qual nom no consti clarament expressat en lo plech respectiu ó vaja en forma d' anagrama, pseudónim ó altra contrassenya.

Los plechs que continguin los noms

dels autors no premiats se cremarán, com de costum, en l' acte mateix de la Festa.

Lo Consistori 's reserva per un any, á comptar del día de la Festa, la propietat de las obras premiadas

D' acort ab lo prescrit en los Estatuts, se publicarà un Cartell extraordinari en lo cas de rebre altres premis, sempre que 'l Consistori consideri que queda temps sufficient pera la presentació de treballs que obtin.

Que 'l Senyor vos donga llum d' inspiració pera cantar ab esperit verament catalá, la Pátria, la Fé y l' Amor, y á nosaltres discreció en judicar y acert en premiar als més dignes.

Fou escrit y firmat lo Present Cartell en la ciutat de Parcelona, als quinze dias del mes de Desembre de mil vuycents noranta nou, per los VII Mantenedors.—Eusebi Güell, *President*.—Ramón Picó y Campanar.—Joaquim Riera y Bertrán.—Antoni Auléstia y Pijoan.—Enrich Morera.—Claudi Planas y Font.—Sebastiá Trullol y Plana, *Secretari*.

Los esclops del petit Joan

(CUENTO DE NADAL)

Una vegada — fa ja temps que tot hom n' ha oblidat la fetxa — en una vila del nord d' Europa — qual nom es tan difícil de pronunciar que ningú se 'n recorda — una vegada, donchs, hi havia un noyet anomenat Joan, orfe de pare y mare, al que había acullit una tia vella, tacanya y reganyosa que sols abressava al seu nebot lo día de Cap d' Any y suspirava ab recansa cada cop que li mesurava un plat de sopas.

Pero 'l pobre petit era tan bon minyó, qu' aixís y tot estimava á la vella, encara que li feya molta por y no pogués mirarli, sense espantarse, la grossa berruga engarlandada ab quatre pels grisos que tenia á la punta del nas.

Com la vella tia d' en Joan era coneguda en tota la vila per tenir cabals y un vell mitjó de llana ple d' or, no s' havia atrevit á fer anar á son nebot á la escola dels pobres; pero tant havia regatejat pera que li fessin una rebaixa ab lo mestre ab qui anava á classe lo petit Joan, que aquell setciencias, ofés de tenir un deixeble tan mal vestit y que pagava tan malament, li penjava tot sovint y sense més ni més lo cuadro á la esquena y al cap lo casquet ab las orelles d' ase, y fins atiava contra d' ell als seus companyons, tots fills de menestrals rics que feyan del orfanet lo burro dels cops.

Lo pobre minyó era desgraciat com una pedra de carretera, y s' amagava per tots los recons pera plorar quan arribaren las festas de Nadal.

La vigilia del gran jorn, lo mestre tenia que portar á tots los seus deixebles á missa del gall y acompanyarlos després á casa dels seus pares.

Donchs com aquell any l' hivern era molt rúfol, y com alguns dias avans havia caygut una gran nevada, tota la quítxallera comparegué á la cita ben embolicada y abrigada ab gorras de pell enfonzadas fins á las orelles, dobles y triples vestits, guants y confortants de punt de mitja, y bonas botinas de sola groixuda y ab claus. Sols lo petit Joan arribá tremolant de fret ab

son vestit de cada dia y de las festas y duhent als peus unas sabatas de Strasburg á dintre de pesats esclops.

Sos dolents companys, al veure sa trista cara y sa fatxa de pagés, feren d' ell mil burlas; pero l' orfanet estava tan ocupat en bufarse 'ls dits, y sufria tant dels panallons que ni se 'n adoná.—Y la colla dels menuts, de dos en dos al darrera del mestre, se 'n anaren cap á la parroquia.

Hi feya de molt bon estar á la iglesia que estava resplandeixent ab la llum dels ciris encesos, y 'ls estudiants excitats per lo dols caliu aprofitaren la remor de l' orgul y 'l ressó dels cants, pera xarrotejar á mitja veu. Tots parlavan dels sopars que 'ls esperavan al tornar á casa seva. Lo fill del alcalde havia vist una oca grossíssima que las tófonas havían omplert de tacas negras, com si fos un llopart. A casa del primer regidor hi havia un pí plantat dintre d' una mitja bota ab la brancada plena de taronjas, llaminaduras y putxinel·lis. Y la cuynera del notari havia apuntat á la esquena ab dugas agullas las bridas de la cofia, y aixó no més ho feya 'ls dias d' inspiració quan estava segura d' encertar lo seu famós guisat ensucrat.

Y després la quitxalla parlava també de lo que 'ls hi portaria 'l bon Jesuset, de lo que 'ls hi posaria á dintre de las sabatas que tindrían prou cuydado de posar á la vora del escalfa-panxas, avans d' anársen al llit, y en los ulls d' aquells bordegassos vius com un grapat de ratolins hi brillava per endevant la alegría de veure al llevarse 'l paper rosa dels cucurutxos d' ensucradas ametllas, los soldats de plom formats á dintre de las capsas, las coleccions de feras que feyan olor de fusta envernissada y 'ls magnífichs putxinel·lis vestits de propa y cascabells.

Lo petit Joan sabia ben be, per experiencia, que la tacanya de sa vella tia l' enviaria á dormir sense sopar, pero ab la seva ignoscencia, y cert d' haver sigut tot l' any lo més bon minyó y estudiós possible, esperava que 'l bon Jesuset no l' oblidaria, y pensava també posar, dintre uns instants, lo seu parell d' esclops al devant de la cendra de la llar.

La missa del gall finida, 'ls fidels sortiren de la iglesia, impacients del sopar; y la colla d' estudiants, sempre dos en dos y darrera del mestre, sortí també de la iglesia.

Donchs sota 'l portal; sentat en un banch de pedra protegit per un arch ojival, hi havia un nen adormit; un infantó vestit de llana blanca, y descals, malgrat lo fret. No era pas un pobre, perque son vestit era net y nou, y aprop seu, á terra, s' hi veyá una serra, un cartabó, una destrat, un ribot y altrás eynas d' aprenent fuster. Iluminat per la claror dels estels, son rostre ab los ulls closos tenia una expressió de dolsor divina y sos llarchs cabells rissats, d' un ros d' or, semblavan formar una aureola al voltant del seu front. Pero sos peus de noy, amaratats per la gelor d' aquella crudel nit de Desembre, feyan llástima.

Los estudiants, tan ben vestits, resguardats del hivern, passaren indiferents per davant del noy desconegut: alguns, fills dels més acomodats de la vila, dirigiren al miserable una mirada ahont s' hi llegia tot lo despreci dels rics pels pobres, dels tips pels famolenchs.

Pero 'l petit Joan, sortint l' últim de la iglesia, s' pará tot conmogut davant d' aquell hermós infant que dormia.

—Ay! —se digué l' orfe, —aixó es horros! aqueix pobre nen va sense sabatas ab un temps tan rúfol... Pero, lo que es més

trist, aquest vespre no te ni una sabata ni un esclop pera deixar devant seu, mentres dorm, pera que 'l bon Jesuset hi posi alguna cosa pera aliviar la seva miseria.

Y dominat per lo seu bon cor, en Joan se tragué l' esclop del seu peu dret y 'l posá devant del noy adormit, y com pogué, tan aviat á peu coix, con saltironant ó mullantse la sabata ab la neu, retorná á casa de sa vella tia.

—Hont va aquest perdulari!—cridá la vella plena de rábia al véurel descalsat:—Qué n' has fet del teu esclop?

Lo petit Joan no 'n sabia de dir mentidas, y encare que tremolant de por, veyent estarrufarse los pels grisos del nas de la vella, tractá, tot entrebancantse de contar lo succehit.

Pero la tia esclatá en una esferehidora riallada.

—Ah! 'l senyoret se descalsa pera 'ls pobres! Ah! 'l senyoret desaparella son parell d' esclops per un qualsevol! Vétaqui una cosa que no 's sabia!... Donchs bueno, ja que es aixís, vaig á posarte l' esclop que 't queda al escalfa panxas, y 'l Jesuset, jo te 'n responch hi posará aquesta nit ab que fuetjarte quan te despertis... Y passarás lo dia ab pá sech y aygua... Y ja veurém si una altra vegada donarás las sabatas al primer perdulari que trobis.

Y la mala dona, després d' haver donat al noy un parell de plantufadas, lo feu pujar á las golfas ahont hi tenia 'l seu catre. Desesperat, se ficá al llit á las foscas y s' adormí totseguit recolzat en lo coixí mullat per sas llágrimas.

Pero l' endemá dematí quan la vella, despertada per lo fret y frontollada per la tos, baixá al menjador, —oh maravella!— veié la gran llar plena de joguinas resplandents, de magníficas bossas de dolsos, de riquesas de totas classes, y devant de tot aquest tresor, l' esclop dret que son nebot havia donat al petit vagamundo, se trobava al costat del esquer que ell havia colcat la mateixa nit, y en lo que hi volia posar un manat de vergas.

Y com lo petit Joan, correguent als crits de sa tia, s' extasiés ignoscentment devant dels espléndits presents de Jesús, vétaqui que se senten uns grans crits al defora. La dona y 'l noy sortiren pera saber lo que alló volia dir, y veieren á totas las comares de la vila apilonadas á la vora de la font. Qué passava donchs? Oh! una cosa molt graciosa y ben extraordinaria! Los noys de tots los rics, aquells á qui sos pares volían sorprendre ab los més hermosos regalos, sols havían trobat manats de vergas á dins de las sevas sabatas.

Allavors l' orfe y la vella, pensant en las riquesas que hi tenian á la seva xemeneya, s' ompliren d' espant. Pero de sopte veieren arribar al senyor rector tot trasbalsat. Al demunt del banch del costat de la porta de la iglesia, en lo lloch mateix ahont la vigilia un noy vestit ab un drap blanch y descals, malgrat lo fret, havia recolzat son caparró ensonyat, lo sacerdot acabava de véurehi un cércol d' or incrustat en las vellas pedras,

Y tots se senyaren piadosament, comprenent que aquell hermós nin adormit, que tenia aprop seu las eynas de fuster, era Jesús de Nazareth en persona, que s' havia tornat per una hora tal com era quan treballava en la casa dels seus pares, y s' inclinaren devant d' aquell miracle que 'l bon Deu havia volgut fer pera recompensar la confiança y la caritat d' un noy.

F. Copée.

Traduhit per LLUIS BARTRINA.

(De La Renaixensa.)

NOTICIES

Avuy rodola cap á l' abim l' any 1899. Ha viscut ensopit y encara no s' adonat compte de les desgracies de la patria. Va naixer *regenerador* y mort feble y demacrat.

Deu fassi que l' any nou vingue més espabilat y ab son reviscolament fortifique ab tonichs verdaders la decayguda naturala d' aquesta pobra Espanya.

Nostre anhel es aquest, juntament ab lo desitj de que tots els nostres llegidors tingan un bon principi y fi d' any nou y últim del segle.

Lo dia 6 de Janer comensarán en la iglesia del Seminari d' aquesta població els ejercicios espirituals pera homens desde les sis á les vuyt del vespre. Los dirigirá 'l Padre Celestino Mata, de qui Tortosa guarda excelents recorts de la última Missió, lo mateix que Barcelona n' oblidará may la celebrada allí dos anys enrera.

Parlant del P. Mata deya, no fa molt temps, un periódich de la ciutat comptal: «Qui no 'l coneix á Catalunya? Es catalá, va estudiar ab lluhiment la carrera del Sacerdocí en lo Seminari d' aquesta ciutat en los millors temps dels P. P. Costa, Forns y Medina y ha recorregut bona part de nostra terra donant Missions d' un fruit abundantíssim. Qui li parla una vegada se sent atret envers d' ell per la forsa de la simpatía.»

Las instruccions doctrinals han desvañcut moltes tenebres y portat al arrepenitment á molts cors. Fou Superior de la Residencia de Tarragona, desde ahont v' anar á Saragossa, ocupant igual cárrech á la mort del plorat P. Goberna.

El Ilm. Sr. Bisbe invita á tots el fidels de Tortosa pera que procurin assistir á n' aquestos Ejercicios espirituals, que tants bons resultats donaren en altres poblacions d' aquesta Diócesis, y concedeix 40 dies de indulgencia per que cada acte á que s' assisteixca.

Nostre estimat Director D. Francesch Mestre y Noé, ha sigut anomenat Membre de la Real Academia de la Historia d' Alemania, en premi als moltíssims serveys arqueològichs prestats á n' aquella Corporació,

Lo felicitem coralment.

El dia 28 va tenir lloch una reunió en la Cambra Agrícola de Tortosa que va tractar del estudi y propaganda que deu iniciarse pera la constitució d' una Cambra de Comers. La circumstancia d' esser vespre de Nadal va ser causa de poca asistencia, pero 's creu que serán moltes les persones que assistirán á la segona sessió.

Dels acorts generals sancionats ultimament pel Consell d' Administració del Banch d' Espanya, se creu que dintre de poch s' instal·lará á n' aquesta ciutat una Sucursal en les mateixes condicions establertas pera poblacions d' igual importancia.

Probablement dintre del próxim janer, se farán las provas de resistencia del magnífich pont de ferro que creuha l' Ebre, construhit per la Maquinista Terrestre y Marítima, per compte del Estat.

Després se donará al públich dességuida, pero sols servirá pera 'l peonatge, puig faltan encara els estrebs ó caps-pont.

Nostres antics amichs y companys del «Centre Catalanista» de Figueras han acordat la publicació d'un periódich defensor dels nostres ideals y porta-veu de la important associació constituïda en la hermosa ciutat ampurdanesa.

El periódich se titulará «La Veu del Ampurdá» y apareixerá per primera vegada el dia 1 del pròxim janer.

Hem rebut una circular per la qual se 'ns invita á la reunió cridada pel Sr. Alcalde á fi de nombrar una Comissió que, juntament ab lo Diputat per Tortosa, gestione la realisació del Canal de la esquerra del Ebro.

La junta está convocada per avuy á les 10 del matí á les Cases Consistorials.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

DESEMBRE DE 1899

Dumenje, 31, San Silvestre.

JANER DE 1900

Dilluns, 1, † LA CIRCUMCISSIÓ DE NOSTRE SENYOR.—Dimars, 2, San Macari.—Dimecres, 3, San Daniel y Santa Genoveva.—Dijous, 4, San Tito.—Divendres, 5, San Telesforo.—Dissapte, 6, † L'ADORACIÓ DELS TRES SANTS REYS.

FUNCIONS RELIGIOSES

La Rda. Comunitat de San Joan aprofitant la concessió del Pare Sant Lleó XIII celebrarà avuy á tres quarts de dotze d'aquesta nit els següents cults: Exposició de S. D. M. practicantse la quinta visita; á les dotze se cantarà Missa solemne distribuintse la Sagrada Comunió á les Religioses y als fidels qu' assisteixcan. Després se reservarà.

LA CANSÓ DE LA BOJA

¡VÍCTIMA D' AMOR!

Campana que brandas;
Quan sento 'l teu só,
No sé si haig de riurer
O rómprer en plor,
Pus sempre que dringas
Se bé que 'ls teus tochs
¡Per uns son de gloria,
Per altres de morts!

La Mercé gemega y plora
Al sentir l' horrible veu
Del metall que toca l' hora
D' escoltar de qui l' adora
Aquest trist y amarch *adú*:

«Jo t' idolatrosens mida
»Ningú estimarte més pot
»Pus que 't vull més que á ma vida;
»Pero quan la pàtria 'm crida,
»Primer la pàtria que tot.»

Y al sonar las campanadas,
Que resonan en son pit
Com horrendas canonadas,
Ab las mans al ayre alsadas
Ella exclama ab fert despit:

Campana que brandas
¡Que ingrát es ton só...!
¡Aixis com no 't trencas
Y 't badas de un cop!
¡No sé si al mon parlas
De vius ó de morts;
Més sé qu' ets de ferro
Pus m' obras lo cor!

Barretina virolada,
En la má 'l fusell estret,
Manta 'l coll, fera mirada;
L' espardenya ben lligada
Y entre dents lo ganivet.

Així enflairan la victoria
Y al moro fan besá 'l fanch.
Los que segan llors de gloria
Per honrar l' altiva historia
De sos quatre pals de sanch.

Ja som á l' acció derrera,
Cap d' altra res hi compon;
Brunz lo plom per l' ampla esfera
Y es la matansa tan fera
Qu' alló sembla 'l fi del mon.

Més al fi de tals hassanyas
Un dels héroes mal ferits
En africanas montanyas,
Ab la sanch de sas entranyas
Dos papers ne deixá escrits.

Diu l' un: «Ja acabem la guerra,
»Demá 's firmará la pau,
»Catalunya al moro aterra,
»Més d' entre 'ls braus de ma terra
»He probat ser lo més brau.

»Prepara las esposallas
»Qué al béll pünt d' havé arribat,
»Fent de goig fortas riallas
»Y al só de timbals y grallas
»Ab mí t' haurás d' esposat.»

¡La llengua de bronso
Renova son toch
Pe 'ls vius que avuy venen
Dant compte dels morts!
Qui espera, delera....
¡Benehit lo teu só,
Si parlas de ditxa,
Més no de tristor!

L' entusiasme surt de mida
Sempre més n' hi haurá recort.
¡Ja passen! ¡Tothom los crida!
Pus los que arriban ab vida
Donan compte dels que han mort.

Tothom los atura 'ls passos
Tot cor d' entusiasme bat,
Y la Mercé extent los brassos,
Per estrenye ab dolsos llassos
Al promés tan desitjat.

Més la migra la quimera
Pus j' acaban de passá
Y la pobre 's desespera
Perque l' héroe qu' ella espera
¡No ha arribat ni arribará!

Dringant la campana
Aixorda y con mou....
¡Per uns toca á gloria
Per altres á morts!
¡La pobre l' escolta
Y tem que aquell toch
Com llengua de ferro
Li esqueixi 'l seu cor!

Tothom gosa avuy sens mida,
Tothom menos la Mercé,
Que va ab l' ánima ferida,
Y á qui veu pe 'l carrer crida,
Preguntant pe 'l que no vé.

La gent que ab ella s' ajunta
La conduheix fins al palau
Groga y freda com difunta
Y en sé allí, puja y pregunta.
«¿Hont es dels braus lo més brau?»

«En la batalla derrera,
—Li dihuen,—«quedá ferit
»Pus al plantar la bandera,
»Després de lluytar com fera,
»Una bala li entrá 'l pit.
»Y ab la sanch que li brollava
»Ne va escriure dos papers:
»En l' un, esperansa os dava.
»Y en l' altre ¡l pobre! enviava
»Per vos los sospirs derrers.

»Com l' un ja 'l teniu fa dias
»Sols l' últim vos llegiré,
»Diu aixis: *Com presumias*
L' esperansa ab que vivias
Avuy s' acaba, Mercé.

La mort vers á mi s' atansa
Pero, vulguent lo meu cor
Darte uns dias de bonansa
Te vaig fingi una esperansa
Que retardés ton dolor.

Adeu, donchs, que al rebre' aquesta,
Que creurás escrita ab fel,
Endolada ab negre vesta,
Com boja, en mitj de la festa,
Jo 't miraré desde 'l cel.»

Com si un llamp l' hagués tocada
Se deixá caure en un banch
Y ja boja rematada
Diu xisclant: ¡Soch desposada!
¡M' ha fet capitols de sanch!

Y d' avuy més mirá espanta
Pus perduda la rahó,
¡Sense perdre 'l cor de santa!
Ab los ulls esbersats; canta
Nit y dia esta cansó:

«M' idolátra sense mida,
»Ningú estimarme més pot,
»Pus me vol més que á sa vida;
»Pero quan la pàtria 'l crida
»Primé es la pàtria que tot.

»¡Oh! ¡quin pler! Ja no hi ha guerra
»Pus firmada está la pau....
»Catalunya al moro aterra,
»Mes dels braus d' aquesta terra
»Ha sigut ell lo més brau.

»Avuy ja á mos prechs contesta,
»Acabant tot mon recel,
»Pus diu que farem gran festa
»Ab blancas rosas ma testa
»Coronantme desde 'l cel.

»Per aixó las esposallas
»Desd' are ja 'n puch vestir,
»Que al só de timbals y grallas
»Fent de goig fortas riallas
»La promesa ha de cumplir.»

»¡Repica campana
»Y anuncia pe 'l mon
»Qu' avuy se desposa
»La boja ab la mort!
»Repica y no páris
»Que bé sab tothom
»Que 'l toch de la gloria
»També es toch de morts!»

Los que del temple al sant atri
De genolls preguen á Déu
Que os conservi l' amor patri
Y pe 'l sér que os idolatri
També 'l sant foch demaneu;

Los que teniu llum encesa
En lo cap, encar' sencer,
Per compendre la grandesa
De qui sap lluytá ab noblesa
Entre l' amor y 'l deber:

Recordeus d' esta balada
Que á dos ánimas fa honor,
Pus ¡si la una es proclamada,
Màrtir de la pàtria aymada,
L' altre es víctima d' amor!

Isidoro Frias y Feutauilles.

(Premiada ab la *Flor natural* en els Jochs Florals celebrats en el *Círcol d' Artesans* de Tortosa, l' any 1883).

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ d' aquest periódich: A Tortosa, Llibreria Mestre, y en aquesta impremta.—A Barcelona, Llibreria de D. Francesch Puig, Plassa Nova, 5, al preu de 0'50 céntims al mes a Tortosa y 1'50 Ptas. trimestre fora.